

знань в єдиних освітніх програмах, в тому числі щодо підготовки фахівців із забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Список використаної літератури:

1. Global Management Accounting Principles – Режим доступу: <https://www.cgma.org/resources/reports/globalmanagementaccountingprinciples/principles-framework.html>

СУЧАСНЕ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*Власова О. Є., канд. екон. наук, доцент, Кравцова С. В., стар. викл.,
Бондаренко Д. А., магістр, Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова*

На сучасному етапі міжнародної інтеграції у сфері економіки та/або господарювання можна виділити таку важливу тенденцію розвитку бухгалтерського обліку та фінансової звітності, як зближення (гармонізацію, уніфікацію) правил та облікових процедур, вимог до фінансової звітності, стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання на рівні країн ЄС та України. Ця тенденція тісно пов'язана з глобалізацією економічних процесів та економіки загалом у світовому масштабі.

Завданням України у цьому аспекті є адаптація вітчизняної нормативно-правової основи бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання до законодавства ЄС та вимог МСФЗ. Для України це питання є особливо актуальними з огляду на вступ країни до СОТ та вступ у дію 01.09.2017 року Угоди про асоціацію з ЄС, яка визначає рамкові положення відносно розширення співпраці між Україною і Євросоюзом, зокрема наближення вітчизняного законодавства у сфері оподаткування, бухгалтерського обліку і аудиту до європейського.

Вітчизняні науковці виділяють такі напрямки гармонізації української системи бухгалтерського обліку і фінансової звітності:

- а) гармонізація з МСБО та МСФЗ;
- б) гармонізація бухгалтерського обліку та звітності в Україні з Директивами ЄС;
- в) гармонізація обліку всередині країни [1].

Основною передумовою необхідності гармонізації вітчизняного бухгалтерського обліку та фінансової звітності з МСБО та МСФЗ є глобалізація економічних процесів та економіки загалом у світовому масштабі. Більше того, гармонізація, її необхідність є результатом глобалізації економіки, рушійними силами якої є міжнародна торгівля; створення спільних підприємств, транснаціональних корпорацій; об'єднання фондових та інших ринків; міждержавне «взаємопроникнення» в економіку на базі інвестицій; вирішення

спільних економічних та інших проблем (економічні та/або фінансові кризи тощо), фінансування і кредитування економічних проектів Міжнародним валютним фондом та іншими фондами тощо.

МСБО та МСФЗ становлять систему принципів, методів і процедур ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, яка виникла в результаті посилення процесів економічної інтеграції країн і спрямована на зближення методології обліку та звітності в різних країнах світу [2, с. 41]. Водночас, як зазначає Н. Адамчук, МСБО – це не тільки методи й підходи до обліку і звітності, але й деякою мірою відбиток ідеології, демократичності суспільства, здатність його інституцій адаптувати норми цивілізованих відносин [3, с. 3-8].

Україна здійснює заходи щодо гармонізації бухгалтерського обліку та звітності з МСБО та МСФЗ вже досить тривалий час. Проте допоки мета гармонізації з МСФЗ не досягнута, незважаючи на перманентне реформування й удосконалення бухгалтерського та фінансового законодавства, в першу чергу шляхом встановлення переліку суб'єктів господарювання для яких застосування МСБО та МСФЗ є обов'язковим. На сьогодні вітчизняній фінансовій звітності все ще притаманні такі недоліки як: недостатньо об'єктивне представлення інформації (причиною здебільшого є суб'єктивізм осіб, що складають фінансову звітність, через що така звітність містить переважно ту інформацію, яка є вигідною для власників); уніфікований обов'язковий формат змісту фінансової звітності, регламентований державою, практично мінімізує можливість надання повного обсягу ґрунтовної інформації за ключовими фінансовими та нефінансовими показниками діяльності підприємств, що зумовлює зниження якості поданої інформації та перешкоджає здійсненню реального стратегічного планування його розвитку); монетарне (грошове) відображення активів підприємства призводить до того, що поза увагою залишаються суттєві фактори функціонування підприємства, які неможливо достовірно монетарно оцінити; основний орієнтир вітчизняної фінансової звітності спрямовано на надання інформації для контрольних, фіскальних і статистичних органів, тоді як згідно з МСФЗ звітність орієнтована, направлена на допомогу аналітику, а її користувачами постають інвестори, кредитори, менеджери [4, с. 253-256].

Слід зазначити, що деякі недоліки вітчизняної фінансової звітності вже на законодавчому рівні усуваються. В першу чергу, це стосується підвищення інформативності фінансової звітності шляхом введення нових форм. Так, 5 жовтня 2017 року Верховна Рада України прийняла закон «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)» (базовий законопроект від 16.06.2017 р. № 4646-д), що набирає чинності з 01 січня 2018 року. Цим законом був зроблений ще один крок до гармонізації вітчизняного обліку та звітності з МСБО та МСФЗ, зокрема: передбачено розширення сфери застосування МСФЗ шляхом законодавчого закріплення їх обов'язкового застосування великими підприємствами та підприємствами, які здійснюють видобуток корисних

копалин загальнодержавного значення; встановлена вимога щодо складання фінансової звітності на підставі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами починаючи з 2019 року.

Однак, слід зазначити, що навіть законодавчий обов'язок складання фінансової звітності за МСФЗ не забезпечує пришвидшення процесу фактичної гармонізації, оскільки треба враховувати наступне. По-перше, успіх застосування МСФЗ в першу чергу залежить передусім від економічного середовища, наявності національної інфраструктури їх існування. Хоча МСФЗ – це високоякісний інтелектуальний продукт, повною мірою вони працюють тільки в певних економічних реаліях, які відрізняються від наявних в Україні. По-друге, – це людський фактор. МСФЗ установлюють загальні принципи формування показників звітності. Усі ситуації не можна викласти в стандартах, саме цим і зумовлено застосування професійного бухгалтерського судження під час складання фінансової звітності [5]. Для того, аби застосування МСФЗ для ведення обліку і складання звітності отримало широке розповсюдження не лише на папері але й фактично, має існувати запит з боку реального користувача на формування саме такої звітності. На жаль, такого запиту з боку більшості власників вітчизняних підприємств на сьогодні немає. І, об'єктивно кажучи, взагалі немає запиту на створення якісної фінансової звітності навіть за П(С)БО. Причина проста – в обліку продовжує зберігатися тенденція до задоволення потреб лише однієї групи користувачів – фіскальної служби, і більшість власників бізнесу в Україні основні ресурси з ведення обліку спрямовують саме на формування тих даних, які забезпечують їм спокійне функціонування і дозволяють уникнути штрафних санкцій з боку органів контролю [6, с. 134]. Тому першочерговим на нашу думку є не зміна законодавства, а зміна думки керівників та бухгалтерів щодо важливості та необхідності МСФЗ.

Гармонізація бухгалтерського обліку та звітності в Україні з директивами ЄС в представляє собою більш організаційні, ніж методологічні заходи. Директиви ЄС визначають лише загальні вимоги до складу, змісту та подання фінансових звітів, а не методологію їх складання.

На сьогодні бухгалтерський облік і фінансова звітність ЄС регламентується в першу чергу Директивою ЄС № 2013/34/ЄС й саме імплементація її вимог є передумовою останніх змін в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [7], зокрема:

- зроблені суттєві кроки до спрощення документообігу шляхом закріплення норми, що неістотні недоліки в первинних документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції;

- спрощено доступ до фінансової звітності підприємств для юридичних та фізичних осіб шляхом ознайомлення з фінансовою звітністю за місцезнаходженням підприємства, оприлюднення великими та середніми підприємствами фінансової звітності на їх власних веб-сторінках. Також безпосередньо встановлено, що фінансова звітність підприємств не становить

комерційної таємниці, не є конфіденційною інформацією та не належить до інформації з обмеженим доступом. Тому підприємства зобов'язані надати копію фінансової звітності за запитом юридичних та фізичних осіб у порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації».

– разом з фінансовою звітністю підприємства готуватимуть та оприлюднюватимуть так званий Звіт про управління – документ, що містить фінансову та нефінансову інформацію, яка характеризує стан і перспективи розвитку підприємства та розкриває основні ризики і невизначеності його діяльності. При цьому мікро- та малі підприємства звільнено від подання звіту про управління, а середні підприємства мають право не відображати у ньому так звану нефінансову інформацію;

– визначені підходи до подання та оприлюднення фінансової звітності (уточнені дати оприлюднення фінансової звітності) в розрізі категорій підприємств (особливо підприємств, що становлять суспільний інтерес).

– встановлено чіткі професійні критерії, яким повинен відповідати головний бухгалтер підприємства, що становить суспільний інтерес: така особа, повинна мати повну вищу економічну освіту, стаж роботи у сфері фінансів, бухгалтерського обліку та оподаткування не менше трьох років, не мати непогашеної або не знятої судимості за вчинення злочину проти власності та у сфері господарської діяльності.

Таким чином останні зміни бухгалтерського законодавства одночасно спрямовані як на гармонізацію з МСБО та МСФЗ, а також імплементацію вимог Директиви ЄС № 2013/34/ЄС. Це є великим кроком України на шляху асоціації з ЄС та зайняття нею свого місця в глобальному економічному середовищі.

Список використаної літератури

1. Резнікова В.В., Орлова О.С. Перспективи гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні / Адміністративне право і процес. – № 1(11). – 2015 – с. 296 – 331 <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/1-11-2015>.
2. Щирба Т. М. Стандартизація бухгалтерського обліку / Т. М. Щирба, Л. Я. Тринька // Вісник КНУ. Серія «Економіка». – 2001. – № 7. – С. 40–44.
3. Адамчук Н. Адаптація фінансової звітності українських підприємств до міжнародних стандартів / А. Адамчук // Студент. наук. вісник. – 2010. – Вип. 1(2). Т. 1. Економ. науки. – С. 3–8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mnau.edu.ua/studentresearchjournal/studentresearchjournal021.pdf>.
4. Штулер Г. Г. Перспективні напрямки узгодження фінансової звітності в Україні з міжнародними стандартами / Г. Г. Штулер // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Економіка. – 2010. – Вип. 29, Ч. 2. – С. 253–256.
5. Кузіна Р. В. Гармонізація фінансової звітності: міжнародний досвід та українська практика / Р. В. Кузіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12695/1/23_119-131_Vis721_menegment.pdf.
6. Лоханова Н. О. Реформування системи бухгалтерського обліку і звітності в Україні: реалії, проблеми перспективи / Н. О. Лоханова // Вісник соц.-економ. досліджень. – 2012. – Вип. 2. – С. 132–137.
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/996-14>.